

Diplomová práce: Eva Vápenková, Téma: Vývoj a metody restaurování v Čechách. Od konce 18. století po první polovinu 20. století

Posudek oponentky

Předložená diplomová práce již zadáním tématu předpokládá speciální interdisciplinární zaměření autorky, jež pracuje na pomezí kulturně-historické metody a dějin restaurátorských technologií. Složitého a obsahově bohatého tématu se diplomantka Eva Vápenková zhostila úspěšně.

Práce je členěna do šesti samostatných kapitol (kromě úvodu a závěru), z nichž některé se navzájem prolínají, což zcela nesvědčí přehlednosti práce. První kapitola pojednává o vybraných malířských a restaurátorských příručkách a je jakýmsi úvodem do dějin malířských technologií. Logiku výběru autorka nevysvětluje, přesto je překvapující, že zde není uvedena např. malířská kniha Ceninna Ceniniho. Naopak velmi zajímavě je představena malířsko-technologická příručka Jana Quirina Jahna a zároveň pozoruhodně rozvinuta hypotéza o jeho pravděpodobné restaurátorské činnosti. Další kapitola nese název „Restaurování obrazů v minulosti“ a je dějinami technických přístupů při obnově starých maleb ve sledovaném období (způsoby čištění, uchycení na podložku, ošetření podložky, dějiny retuše, první transfery a pod.). Jde o dobře vybrané příklady různých přístupů, jimiž autorka dokládá, že moderní principy restaurování mají své kořeny již v 19. století v Itálii a Německu. Velmi zajímavá a obsahově kompaktní je část věnovaná právě dějinám transferu maleb na různých podložkách (37-39). V druhé polovině této kapitoly věnuje autorka pozornost počátkům zapojení vědeckých objevů do restaurování (analýza pigmentů, pettenkoferova metoda, rentgeny). Tuto část diplomové práce považuji za zdařilé předvedení autorčiných schopností.

Další oddíl se zabývá vztahem restaurování a památkové péče. Metodám přístupu památkové péče je věnována snad až příliš stručná pozornost (Riegl, Dvořák), kterou vyvažují podrobné příklady restaurátorských zásahů z našeho prostředí (restaurátorský zázrak na Zbraslavi, Karlštejn, katedrála sv. Víta v Praze). Výběr lokalit zvolila autorka pravděpodobně pro zdůraznění mnohosti a nejednoznačnosti přístupů k restaurování v této době, kdybychom předpokládali dodržování zásad Vídeňské školy. Následující pátá část je přehledem malířů více či méně specializovaných v 18. a 19. století na restaruování maleb. Malíře představuje autorka krátkými biogramy a detailním přehledem nejdůležitějších restaurátorských realizací. Zabývá se i vznikem Obrazárny Společnosti vlasteneckých přátel umění. Přehled končí inspektorem Obrazárny Paulem Bergnerem, s nímž je spojen počátek dějin samostatného oboru restaurování.

Poslední část – pojednávající o 1. polovině 20. století – podává jen stručný přehled a tvoří pouhé zarámování předcházejících částí do kontextu dalšího vývoje (Slánský, Česká restaurátorská škola). Snad mohla být práce zakončena předcházející kapitolou v momentě formování samostatného oboru restaurování. Vývoj oboru restaurování ve 20. století představuje samostatné téma, obdobně složité a obsahově náročné.

Diplomová práce Evy Vápenkové splnila obtížný úkol zpracovat neobvyklé interdisciplinární téma. Práce je čtivá a je opatřena nesmírně bohatým poznámkovým aparátem, ve kterém se objevují i nejnovější práce zahraničních badatelů o dějinách restaurování.

Uvedené výtky jsou spíše marginální povahy. Diplomovou práci Evy Vápenkové doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 7. 9. 2009

PhDr. Michaela Ottová, Ph.D.

